

Үңкүү кэрэ алыбар оскуола иннинээџи саастаах оџолору уһуйуу

Еремеева Марина Никитична

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Центр развития ребенка – детский сад «Сардаана» муниципального района «Амгинский улус (район)»

Оџолор саамай таптыыр дьарыктарынан биир көрүңүнэн үңкүү буолар. Хайа баџарар оџо кыраһыабай музыканы, үөрэ-көтө наџыл эбэтэр эрчимнээх хамсаныылары толорорун олус сөбүлүүр, бэйэтигэр дуоһуйуу ылар. Үңкүү улахан иитэр суолталаах, ол курдук оџо уопсай култуурата, билиитэ-көрүүтэ үрдүүр, көнөтүк тутта-хапта сылдьар. Үңкүүлүүр, ол аата элбэхтик хамсанар-имсэнэр, сүүрэр-көтөр, ойор-ыстанар оџо эт-хаан өттүнэн доруобай, чэбдик буола улаатар.

Оџолор үңкүүлүүллэригэр аңардас хамсаныылары эрэ үөрэтэр буолбатахтар, мань таһынан кинилэр ханнык эмэ уус-уран уобараһы арыяллар, тулалыыр эйгэни өйдөөн көрө үөрэнэллэр. Үңкүүлүүр оџо туттан-хаптан көрдөрүүтэ, сирэйинэн-хараџынан оонньоон уобараһы биэриитэ, өйүгэр айан оңоруута баай буолар.

Үңкүү толорооччу да, көрөөччү да уйулџатын хамсатан иэйиитин уһугуннарар дьайыыны оңорорунан сиэр-майгы да өттүнэн ийтиигэ киэңник туттуохха сөп.

Сыала: Үңкүү искусствотыгар оскуола иннинээџи саастаах оџолору уһуйуу.

Сүрүн соруктар:

1. Оџо ис дууһатыттан умсугуйан туран үңкүүлүүрүн, хамсанарын-имсэнэрин ситиһии.
2. Оџону эт-хаан өттүнэн эрчийии, доруобуйатын тупсарыы.
3. Музыка бэлиэ уратытын арааран, онно сөп түбэһиннэрэн хамсанарга үөрэтии.
4. Оџо төрөөбүт сири-уотун, көтөрүн-сүүрэрин, тулалаан турар айылџатын, норуот үгэстэриттэн киирбит саха үңкүүтүн хамсаныыларынын үөрэтии, ону таһынан атын омуктар үңкүүлэрин билиһиннэрии, үөрэтии.
5. Үңкүүгэ туттуу-хаптыы сиэринэн, сценической култууратын итии-сайыннарыы.

Үңкүүнү суруйууга туттуллар бэлиэлэр

- кыыс сүрүн балаһыанньата

- уол сүрүн балаһыанньата

- кыыс уол утарыта тураллар

- кыыс уол көхсүлэринэн тураллар

- иннигэр бары

- кэннигэр барыы

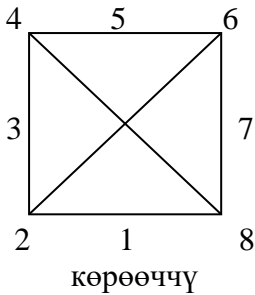
- хаңас диэки барыы

- уңа диэки барыы

- бэйэни тула эргийии

- сцена туочукалара

көрөөччү

Түмүк

Сыл бутуутэ 4-5 саастаах оҕо сатыахтаах:

1. Музыканы аараран истэн, онно сөп түбэһиннэрэн хамсанары.
2. Боростуой хамсаныыны бэйэтэ сатаан оңорору.
3. Кыылар, көтөрдөр хамсаныыларын дьүһүйэн көрдөрүү.

5-6 саастаах оҕо сатыахтаах:

1. Үөрөспит үңкүүлэрин сүрүн хамсаныыларын музыкаҕа сөп түбэһиннэрэн чэпчэкистик, имигэстик толорору.
2. Үңкүү хамсаныыларын имигэстик толороллорун таһынан сирэйдэринэн-харахтарынан оонньоон үңкүү характерын, уратытын, ис хоһоонун көрөөччүгэ тиэрдэри.
3. Атрибуту сатаан туһанан хамсанары.
4. Саха норуотун үйэлэргэ муспут баай, дириң ис хоһоонноох үңкүүтүн таһынан араас омуҕ үңкүтүн.

6-7 саастаах оҕо сатыахтаах:

1. Сценаҕа эбэтэр атын да үңкүүлүүр сиргэ хайысханы көңүл быһаарары, үңкүү уруһуйун, тутулугун арылыччы көрдөрү.
2. Ханнак баҕарар эрчиллиилэри, хамсаныылары оңороругар көнөтүк туттан сылдыары.
3. Бэриллибит музыкаҕа сөп түбэһиннэрэн бэйэтэ үңкүү хамсаныытын айары.
4. Бэйэни хонтуруоллуурга, сыанабыл биэрэргэ.

Методическай сүбэлэр

1. Үңкүүнү үөрэтиэх иннинэ оҕолорго үңкүү музыкатын иһитиннэрэн, ис хоһоонун кэпсэтиһэн, ырытыһар олус наадалаах.
2. Оҕо интириэһин, эт-хаан өтүнэн сайдыытын учуоттаан олох боростуой хамсаныылартан сыһаа уустугурдан, чэпчэки ис хоһоонноох үңкүүлэртэн үөрэтэр ордук.
3. Оҕолору үңкүүлэтиэх иннинэ хайаан да эттэрин-хааннарын сылытар, илиилэрин-атахтарын хамсатар эрчиллиилэри оңортуруохха сөп.
4. Үңкүү хамсаныытын быһаары уонна көрдөрүү чуолкай буолуохтаах.
5. Оҕо үңкүү ойуутун түргэнник өйдүүрүгэр хамсаныылар хайысхаларын толорооччулар өтүлэриттэн көрдөрөр, быһаарар ньыма оҕо тийимтиэ буолар.
6. 1 – 2 үчүгэйдик үңкүүлүүр, сатаан хамсанар оҕону холобур оңостон иннигэр таһааран көрдөрөр быдан табыгастаах. Ол курдук оҕо оҕоттон үөрэнр, ылынар, өйдүүр.

Туһаныллыбыт литература

1. Бурмистрова И., Силаева К. Школа танцев для юных. – М.: изд-во Эксмо, 2003.
2. Макарова Р.П. Алааһым ахтылбаннаах үңкүүлэрэ. – Дьокуускай: «Бичик» национальной кинигэ кыһата, 1997.
3. Румянцева М.Н. Үңкүүлээ, оҕо саас – Танцуй детство. Пособие для хореографа, воспитателей, музыкальных руководителей детских садов. – Якутск: изд-во ИПКРО, 1997.